

Mossen en Korstmossen van Schothorst

Koos van Vliet, Wiel van Heesch & Leo Spier

Sinds 1987 is op het voormalig landgoed, nu stadspark, Schothorst in Amersfoort een centrum voor natuur- en milieu-educatie gevestigd. De activiteiten van het centrum zijn sterk gericht op voorlichting en educatie in het bijzonder via de scholen. In dit kader vindt er natuurontwikkeling plaats waarbij in uiteenlopende biotopen zoveel mogelijk variatie werd gecreëerd. Uiteraard wordt in een dergelijk gebied nogal wat natuur-getuinierd. Het totaal circa 20 ha grote gebied ligt grotendeels in km-blok 32-23-55 (coörd. 154/465). Het bestaat uit een dekzandhoogten en -laagten met bos, lanen, wellanden, meerdere gebouwen, diverse tuinen met o.a. vegetatietuin, fruituin, insectentuin, moerasgebied en schraal grasland.

Sinds 1996 heeft Leo de korstmossen geïnventariseerd. Hierbij werden 53 soorten korstmossen aangetroffen, waarvan *Lecidella variegatula* nieuw voor ons land was (Brand & Spier 1996).

Hierdoor geïnspireerd, besloten Koos en Wiel ook de blad- en levermossen van het gebied te bekijken. In een viertal bezoeken in het laatste kwartaal van 1997 werden in totaal 74 soorten gevonden. Hierbij zorgden vooral een vochtige greppel en een drassig welland voor relatief veel levermossen met interessante vondsten als *Fossombronja incurva*, *Fossombronja wondraczeckii*, *Riccardia incurvata* en zelfs *Phaeoceros carolinianus*. Opmerkelijk was ook *Tortula marginata* op een blokje mergelsteen aangebracht in een stapelmuurtje bedoeld als insectenhome.

De overzichten van beide inventarisaties treft U hierbij aan.

Met dank aan Huub van Melick voor de determinatie van enkele "moeilijke" soorten blad- en levermossen.

Literatuur

Brand, A.M. & L. Spier. 1996. *Lecidella variegatula* Nyl. Een nieuw lichen voor Nederland. Buxbaumia 39:59.

Inventarisatie van de korstmossen van Stadspark Schothorst

Locaties / Legenda

a	op asbest	B	op berk
b	op bank (Breede morgen)	bak	op baksteen
F	op fruitboom	Q	op eik
s	op zwerfkei		

- 1 Fruitbomen in de Breede morgen (coörd. 154/465)
- 2 Bank in de Breede morgen en bakstenen paadjes (coörd. 154/465)
- 3 Bakstenen van kraan in Breede morgen (coörd. 154/465)
- 4 Eiken langs het Jan Zeegerslaantje (coörd. 154/465)
- 5 Vegetatie-, bloemen- en insectentuin (coörd. 154/465)
- 6 Berken bij zonnwijzer (coörd. 154/465)
- 7 Muren van en bij waterplantenbakken en terraria (coörd. 154/465)
- 8 Dak van boogschuttersschuur (coörd. 154/465)
- 9 Boomgaard (coörd. 154/465)

<i>Acarospora fuscata</i>	5s
<i>Arthelia arachnoidea</i>	4Q
<i>Aspicilia contorta</i>	2bak,8a
<i>Bacidia spec.</i>	2,3bak,7bak,8a
<i>Buellia punctata</i>	1b,F,4Q,5s,6B,8a,9
<i>Caloplaca citrina</i>	2,3bak,7bak
<i>Caloplaca decipiens</i>	7bak,8a
<i>Caloplaca holocarpa</i>	7bak,8a
<i>Caloplaca spec.</i>	2,3bak,7bak
<i>Caloplaca teicholyta</i>	8a
<i>Candelariella aurella</i>	2bak,5s,7bak,8a
<i>Candelariella vitellina</i>	5s
<i>Ciadonia spec.</i>	6B
<i>Diplocicia canescens</i>	1F,9
<i>Evernia prunastri</i>	6B
<i>Hypogymnia physodes</i>	6B
<i>Lecania inundata</i>	8a
<i>Lecania rabenhorstii</i>	3bak,7bak
<i>Lecanora albescens</i>	8a
<i>Lecanora campestris</i>	2bak,8a
<i>Lecanora chlorotera</i>	4q
<i>Lecanora dispersa</i>	2,3bak,6B,7bak,8a
<i>Lecanora expallens</i>	1b,3bak,4Q
<i>Lecanora muralis</i>	2bak,5s,8a

<i>Lecanora polytropa</i>	5s
<i>Lecidea erratica</i>	5s
<i>Lecidella elaeochroma</i>	4Q
<i>Lecidella stigmatea</i>	2,3bak,7bak,8a
<i>Lecidella variegatula</i>	5s
<i>Lepraria incana</i>	1F,4Q,6B,9
<i>Parmelia acetabulum</i>	4Q
<i>Parmelia caperata</i>	6B
<i>Parmelia subaurifera</i>	1b,F,4Q,6B,9
<i>Parmelia subrudecta</i>	1b,4Q,6Q
<i>Parmelia sulcata</i>	1F,4Q,6B,9
<i>Phaeophyscia orbicularis</i>	7bak,8a
<i>Physcia adscendens</i>	1F,7bak,8a,9
<i>Physcia caesia</i>	2bak,4Q,7bak,8a
<i>Physcia tenella</i> c.ap.	1F,9
<i>Physcia tenella</i>	1b,3bak,4Q,5s,7bak,8a
<i>Physconia grisea</i>	8a
<i>Ramalina farinacea</i>	4Q
<i>Rinodina gennarii</i>	3bak,7bak
<i>Sarcogyne regularis</i>	7bak
<i>Scoliciosporum umbrinum</i>	7bak
<i>Trapelia coarctata</i>	5s
<i>Trapelia obtegens</i>	5s,8a
<i>Trapeliopsis flexuosa</i>	1b
<i>Verrucaria muralis</i>	3bak,7bak
<i>Verrucaria nigrescens</i>	3bak,8a
<i>Xanthoria calcicola</i>	7bak
<i>Xanthoria candelaria</i>	1b,F,6B,9
<i>Xanthoria parietina</i>	1F,2,3bak,4Q,7bak,8a,9
<i>Xanthoria polycarpa</i>	1b,F,4Q,6B,9

Inventarisatie van de blad- en levermossen van Stadspark Schothorst

Locaties / Legend

- 1 dak van vroeg-middeleeuwse boerderij (coörd. 154/465)
- 2 asbestcementen beplating van de boogschuttershal (coörd. 154/465)
- 3 leembuit en dode boomstam op het erf van de vroegmiddeleeuwse boerderij en de akkerbodem achter de vroegmiddeleeuwse boerderij (coörd. 154/465)
- 4 Breede Morgen; gazon, fruitbomen, bestrating, paden en volkstuinten (154/465)
- 5 heide, baksteenmuurtjes en eiken-berkenbosjes van de vegetatietuin (154/465)
- 6 grazig terrein "insectentuin" (coörd. 154/465)

- 7 talud en natte bodem van de greppel met wisselende watervoering langs de Duivensteeg (coörd. 154/465)
 8 boomstobben in haag langs pad achter de "Bergkamp" (coörd. 154/465)
 9 moerasgebied met rietland, grasland met taluds, houtwal en dijkje, vlonder en betonnen opstapjes (coörd. 154/465)
 10 laaggelegen natte weilandjes tussen Duivensteeg en Molenweg (coörd. 154/465)
 11 rabatten en bodem van het bosgebied langs het Enkeerdpad (coörd. 155/465)
 12 kale bodem in talud van paddenpoel in weiland "De Drie Tuiten" (155/465)

<i>Amblystegium riparium</i>	10
<i>Amblystegium serpens</i>	2,6,11
<i>Anisothecium schreberianum</i>	3,7,10,12
<i>Anisothecium staphylinum</i>	7,10
<i>Atrichum tenellum</i>	9,12
<i>Atrichum undulatum</i>	6,7,8,9,11
<i>Aulacomnium androgynum</i>	8
<i>Barbilophozia barbata</i>	7
<i>Barbula convoluta</i>	4,5
<i>Barbula hornschuchiana</i>	4
<i>Barbula unguiculata</i>	3,8
<i>Blasia pusilla</i>	7
<i>Brachythecium albicans</i>	4
<i>Brachythecium rutabulum</i>	2,3,4,5,6,7,8,9,12
<i>Bryum argenteum</i>	2,3,4,5,6,7,9
<i>Bryum barnesii</i>	4,7
<i>Bryum capillare</i> s.l.	2,3,5,7,9
<i>Bryum pseudotriquetrum</i>	9,12
<i>Bryum rubens</i>	7
<i>Calliergon cordifolium</i>	10
<i>Calliergonella cuspidata</i>	4,9,10,12
<i>Calypogeia muelleriana</i>	11
<i>Campylopus introflexus</i>	1,5
<i>Campylopus pyriformis</i>	1,3,5
<i>Cephaloziella divaricata</i>	5
<i>Cephaloziella hampeana</i>	7
<i>Ceratodon purpureus</i>	2,3,4,5,6,7,8,9
<i>Dicranella heteromalla</i>	11
<i>Dicranum scoparium</i>	3
<i>Ditrichum cylindricum</i>	3,4,12
<i>Drepanocladus aduncus</i>	7,8,10
<i>Ephemerum serratum</i> var. <i>serratum</i>	10
<i>Eurhynchium praelongum</i>	4,5,6,7,8,9,11,12

<i>Eurhynchium speciosum</i>	10
<i>Fossombronina incurva</i>	7
<i>Fossombronina wondraczekii</i>	10,12
<i>Funaria hygrometrica</i>	4
<i>Grimmia pulvinata</i>	2,5,6
<i>Hypnum cupressiforme</i>	2,3,4,5,6,8,11,12
<i>Hypnum jutlandicum</i>	11
<i>Isopterygium elegans</i>	11
<i>Jungermannia gracillima</i>	7
<i>Leptobryum pyriforme</i>	10
<i>Lophocolea bidentata</i>	5,7,9
<i>Lophocolea heterophylla</i>	3,5,8,11
<i>Marchantia polymorpha</i>	4
<i>Mnium hornum</i>	8,11
<i>Orthotrichum affine</i>	2,9
<i>Orthotrichum anomalum</i>	2
<i>Orthotrichum diaphanum</i>	2,6,9
<i>Pellia epiphylla</i>	7,9,11
<i>Phaeoceros carolinianus</i>	10
<i>Philonotis fontana</i>	7,10
<i>Plagiothecium curvifolium</i>	11
<i>Plagiothecium undulatum</i>	5
<i>Pleuroidium subulatum</i>	7
<i>Pohlia annotina</i>	7,9,12
<i>Pohlia nutans</i>	3,4,5,7,8,9,11,12
<i>Polytrichum commune</i>	5,6,7,9,12
<i>Polytrichum formosum</i>	3,6,8,9,12
<i>Polytrichum juniperinum</i>	4,5,7
<i>Polytrichum longisetum</i>	2,8,9,12
<i>Polytrichum piliferum</i>	5
<i>Pseudophemerum nitidum</i>	10
<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	4,5,6,9,10
<i>Riccardia incurvata</i>	7,12
<i>Riccia sorocarpa</i>	3,4,7
<i>Scleridium apocarpum</i>	2,12
<i>Sphagnum denticulatum</i>	9
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	9
<i>Sphagnum palustre</i>	9
<i>Thuidium tamariscinum</i>	5
<i>Tortula marginata</i>	8
<i>Tortula muralis</i>	4,5,6,9